

SAMOBORSKI LIST

Glasilo za promicanje lokalnih interesa.

God. V.

Broj 41.

"Samoborski list" izlazi svake nedjelje u 8 sati ujutro.
PRETPLATA na četvrt godine iznosi za domaće pretplatnike K 170, za vanjske s poštarnom K 2, za inozemstvo K 225. Na početku cijelu godinu razmjerno više.

Pojedini broj stoji 16 filira.

Uprava i uredništvo nalazi se na trgu Leop. Šajv. br. 20.

U Samoboru

9. listopada 1910.

OGLASE prima uprava, a piaca se za petiti redak u redakcijom dijelu 20 fil. u oglašnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvrićuju, daje se znatan popust.

Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu "Samob. lista". Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

Vodovodno pitanje.

Ovih dana je trg. načelnik pozvao gradjanstvo, da se očituje, tko želi vodovod u kući. Ovo je put i način, prema kome će se najprije saznati može li se ozbiljno poslužiti na gradjenje vodovoda ili ne. Tako glasi i zaključak zastupstva, koga sada provodi općina. Jer čemu da se jedan predmet provlači kroz dugi niz sjednica a da se uistinu stvar ne miče mesta! Treba naći ponajprije realne podloge i konkretnih podataka, o kojima je uopće uvjetovano gradjenje vodovoda. Treba znati, da li bi dohodak vodovoda barem približno bio tako velik, e bi se njime mogla amortizirati uložena glavnica. Bez jasna pogleda, bez orientacije i bez svih nužnih podataka nema rješenja vodovodnog pitanja u Samoboru. Kad dakle zastupstvo želi saznati mnijenje gradjanstva, ono želi dobiti one informacije, koje su nužne i njemu i stručnjaku, koji o stvari ima sačiniti elaborat. Poželjno je dakle da gradjanstvo podje ususret općini, te dade konkretnе izjave glede uvedenja vodovoda u svoje kuće. Tako će se odmah vidjeti, bi li se našao pravi račun, može li se o vodovodu i dalje raspravljati ili će se predmet naprosto skinuti s dnevnog reda. Gradjanstvo će svojim izjavama najbolje odgovoriti, je li za uvedenje vodovoda ili ne. Ovaka spoznaja bit će i za samo zastupstvo od znatne vrijednosti, jer ono jamačno i ne misli, da narine proiv volje gradjanstva jednu makar i najnapredniju instituciju, koja bi bez sumnje Samoboru izvršno poslužila ali koja iziskuje golemih izdataka, pa se zato i ne misli rješavati naprečac i bez prethodnog saslušanja samoga gradjanstva.

Kad se skupe nužni podaci, bit će stvar stručnjaka, da podnese podrobnije referat o mogućnosti rentabiliteta vodovoda.

Onda ćemo se i mi povratiti još na sam predmet, a i zastupstvo će moći prijeti na daljnji zaključak. Taj pak može glasiti tako da vodovodno pitanje zadobije konkretnu formu, te se počne rješavati u detalje, ili da ga nestane s dnevnog reda i da počeka bolja i podesnija vremena. Sada je na gradjanstvu da bira jedno od obojeg.

Sedamdesetogodišnjica Franje Reizera.

U utorak proslavio je u uskom obiteljskom krugu jedan od naših najzaslužnijih i najvidjenijih gradjana sedamdesetogodišnjicu svoga života. To je naš čestiti starina, opće poštovani sugradjanin, trg. zastupnik i vlastelin Franjo Reizer. U javnom radu Samobora, u patriotskom i kulturnom nastajanju, u brzi oko napretka i procvata mesta, u staranju oko njegovih institucija i podupiranju domaćih društava, ukratko u svakom radu i na svakom polju, gdje se radilo o naprednim tečevinama i podizanju Samobora, susrećemo Franju Reizeru u najprvim redovima. A sve to naprezanje i svaki takov rad zadahnut je topom i nesebičnom ljubavlju prema rođenom mjestu, a prožet uvjerenjem svjesnog i zauzetog gradjana, koji drži svojom najprečom i svetom dužnosti, da prinosi svoje sile oko općeg boljka i cjelokupne otadžbine i onog uskog i dragog zavičaja u kome živi i nastava. Usuprot svojih godina Reizer nije sustao u svome zaslužnom djelovanju u istaknutom pravcu. Puna ambicije i pregnutljivosti, aktivnosti i lokalno-patriotske zauzetosti vidimo ga još uvijek u svakoj plemenitoj i opće korisnoj akciji, u radu oko općih i životnih interesa mesta.

skim školjkama, puševima i drugim morskim životinjama. Na Goljaku ima i smješana kamena ili konglomerata, ima u gori tu i tamo i ugljena, kremera, škriljevac i pjeskara, pak i prolomnog ili eruptivnog kamena. Nad Bronevcem i u Stiskama ima i "karniola" baš i u velikim komadima, koji je narodu poznat kao "krvavi kamen".

Vapneno kamenje daje dobar gradjevni materijal, dolomiti šljunjak i pjesak. Kamena loma na više mesta, pogolovo u Rudarskoj drazi, tu i tamo pali se i vapno, dok od konglomerata prave žrvnjeve. Od korisnih je ruda poznata kadera, koja je bijela, modrasta, siva, crvena ili raznobojna. Siva je sadra prozirna i poznata kao "alabaster" ili "subjele".

Sadru vade u Rudarskoj drazi i melju na potoku Gradni.

Geologiju Samoborske i Žumberačke gore obradio je dr. D. Gorjanović-Kramberger. ("Rad" Jugoslavenske akademije, knj. 120.)

Samoborska gora.

Napisao Dragutin Hr.:

Samoborska gora puna je kamena, plodne zemlje ima u njoj malo. Prodješmo li goru od Kupčine do Bregane, pada nam u oči bijeli ili sivi kamen, koji se na površini raspada, stvarajući tako „škripelj“ (Schotter), koji se opet raspada u bijeli pijesak. Kod Samobora složena je od toga kamena cijela Puštena gorica, vidimo ga u Rudarskoj dragi, na Goljaku kod Slavetića, u Stiskama oko Sv. Jane, u raznim jarcima i druguda. Ovaj se kamen zove „dolomit“ i glavna je sastavina u trupu Samoborske gore.

Ima u gori i raznobojnih vapnencaca, no najviše krednoga vapnaca, a u njima ostanka morskih životinja, koje oko Samobora marljivo pribire tamožnji ravnatelj g. Lang i nedavni ih je dana u zanimljivoj zbirici izložio u Zagrebu.

Na više mesta ima u gori i lapora na pr. od Toplice do Dragovaničaka. Imo i vapneca-litavca s okamenjenim mor-

Svečar je svršio s izvrsnim uspjehom realku, a i je morao prekinuti nauke, pošto mu je otac dosta rano umro, i bilo mu tada preuzeti u ruke opsežno gospodarstvo. Gorljivošću napredna ekonomija daje se on na posao pa pridiže svoju zemlju na uzor-gospodarenja. Na izložbama u Trstu, Zagrebu i Beču dobija srebrne velike i brončane medalje, te priznanice za gospodarske produkte. Svoje vinograde regenerirao je krasno, a 50 jutara zasadili plemenitim voćkama. Do 2 i po vagona jabuka eksportira on svake godine upoznavajući svijet s vršnom kvalitetom našega voća. Nedavno je proveo umjetno natapanje svojih njiva po najnovijem sistemu a svoje je šume već odavna racionalnim gajenjem podigao na visoki stepen. Sam je kupovao drva za ogrijev, da uščuva šumu i da je unaprijedi.

Lijepe sposobnosti, čelik-značaj i patriotske vrline Fr. Reizera svuda su bile pažene i cijenjene. Već u 24. godini imenovan ga je veliki župan Kukuljević vice-jurasorom županije zagrebačke; od god. 1861. do danas neprekidno je žup. skupštinarom. Od 1876. dopisni je član trgovacko-obr. komore. On je jedan od osnivača "Samoborske štendionice" i njezin potpredsjednik.

Pet je godina bio načelnik opć. Podvrh te služio besplatno založivši se cijelom dušom za napredak te općine, ne našavši nikad prave zahvale za svoj rad. Jednu godinu je bio i samoborski načelnik, dakako i opet bez plaće. Pet puta je bio izabran za narodnog zastupnika i to od god. 1872. do god. 1887. što je jasan dokaz, kako ga volio narod i koliko je povjerenje polagao u nj i u njegov patriotski rad. Od 1878–1881. bio je delegatom na zajedničkom saboru u Budim-Pešti. Prigodom vjenčanja blagopok. kraljevića Rudolfa bio je u deputaciji hrv. sabora, koja je pozdravila prejasne vjenčanike. Godine 1870. aranžirao je n.

U novije doba kopaju je i pod Pješivicom kod sela Braslovja.

Rude su dobile svoje ime od „ruda“. Ima tamo (po Gorjanoviću) u ugljenim pjeskarima kalcopirita, ociljevca ili siderita, a u njima bakra i željeza. U manjoj množini ima još nekajih rudača, ali i čiste bakrene pakovine, a po stijenama u rudokopima i „gorke soli“.

Ima u Samoborskoj gori i „sedre“ (Tuff), koju sam našao u spiljama. Od nje su složene prekrasne spilje „Vilne Jame“, što leže kod sedra Tušin, s desne obale potoka Breganice. Glavna je spilja „Žuta peć“, koja je složena od žučkaste sedre. Vrata su joj visoka 3 m., široka 4 m., dvrana duža 12, široka 11 m.

U Samoborskoj gori našlo se raznih okamina, manje u laporima, više u vapnencima. Ima ostanka od sisavaca i od morskih riba, koje su nadjene u selu Jurjevčićima, oko Sv. Marije kod Okića, više kosmada u Sv. Nedjeli. Našlo se „morski“ ježeva, školjaka, puževa, koji nam jasno

Mirnovcu sastanak svih hrv. društava, koja je tadašnji ban bar. Rauch raspustio. Na taj dan sastala se ondje gotovo čitava patriotska Hrvatska, među ostalim Mrazović, Crnadak, Vončina, Kurelec i mnogi drugi. Bilo je ondje u svem 800 učesnika.

Reizer je g. 1872. oženio vru gospodnjicu Anu Pessi, kćerku veletršca na Rijeci, a iz ovog sretnog i uzornog braka poteklo je šest čestitih sinova.

Cestitamo gosp. jubilaru od srca i kličemo: Živio Franjo Reizer!

Domade vijesti.

Kraljev imendan. U utorak bila je svečana misa u slavu previšnjeg godovna Njeg. Veličanstva u ovdašnjoj župnoj crkvi. Pa su joj prisustvovali predstavnici svih ovdašnjih oblasti i ureda, te školska mladež s učiteljskim osobljem. Na koru su vrlo skladno pjevali učenici trg. pučke škole.

Odlikovana tvornica štapova. Prva hrvatska tvornica štapova bar. Alnoch a u Bregani odlikovana je na bečkoj lovačkoj izložbi počasnom diplomom za izložene štапove. Ovo je i opet dokaz, kako proizvodi ove na uzornom glasu stope naše tvornice nailaze svuda na cijenu, a njezin intenzivan i napredan rad na priznanje.

Vjenčanje. Jučer u 11 sati prije podne vjenčala se je u Samoboru u župnoj crkvi sv. Anastazije gospodjica Ljubica pl. Szentgyörgy, kćerka kr. vladnog šumarškog povjerenika g. Ljudevita pl. Szentgyörgya i supruge mu gdje Katarine rođ. pl. Ante ković Kalinske, sa g. Ljubomirom Kobalijem, činovnikom i. hrv. štedionice u Zagrebu, a sinom pok. velezaslužnog pregaoca na polju pučke nastave. Vjenčani je čin obavio kanonik preč. g. A. Starec. Kao kum mlađencima fungirao je i gradonačelnik zagrebački velemož. g. Holjac. — Vrhom i simpatičnom paru naše najtoplje čestite!

Analiza vina. Ovih dana boravio je u Samoboru g. Emil Lovašen kao izaslanik zemaljske vlade, da konstatira u ljetovanju moštu količinu sledora. Ujedno uzmilje sa sobom uzorke mošta za oenološki zavod u Zagrebu, gdje će se nakon potpunoga vrijenja analizirati kemička sastavina ljetovnjega vina.

Samoborska pripomočnica. Za nedjelju je bila sazvana konstituirajuća skupština pripomočne zadruge, koja je stupila u novu tro i pogodišnju periodu. Gosp. Razum predložio je dobnog predsjednika g. Francetića, ali ovaj je otklonio ovu čast, pa je izabran nato načelnik podvrški g.

svjedoče, da je more ležalo i oko samoborskih krajeva. Sv. Nedjelja pod Kozjakom postala je glasovita u znanstvenom svijetu od onda, kada je pokojni naš učenjak Gjuro Pilar napisao djelo „Flora fossilis Susedana“, g. 1883.

Otisci nam bili svjedoče, da su oko Samobora za pravljena rasne palme, jedna vrsta mamutovca, da su tamo rastli fikusi, koričnjaci (Zimmtbaum), lovori, aliantusi, oleandri i drugo bilje takovih rodova, koji su danas zastupani u vrćim krajevima svijeta.

Najdragocijeniji je otisak lista od *Sterculia Labrusca*, koji je našao u sveto-nedjeljskim laporima prof. Gorjanović, a profesor Pilar u svom ga djelu naslikao i opisao.

Sterkuleja ima i sada u vrćim krajevima svijeta i najrođnije je sa sijezovicama, medju koje spada i naš „ajbi“. Ima od tog roda do 90 vrsta, koje rastu ponajvećma u Istočnoj Indiji i po otocima Malajskoga Arhipelaga. Najpoznatija je vrsta *St. foetida*, koju u Americi goje radi ulja.

Šimunić, koji otvara skupštinu i stavlja na dnevni red izbor predsjedništva. Izabrani su aklamacijom za predsjednika Dr. Mijo Juratović, a Franjo Osakić za predsjednika. Predsjedničko mjesto zauzima potom gosp. Osakić, jer izabrani predsjednik Dr. Juratović nije naznačan kod skupštine. Prelazi se na izbor ravnatelja, koga se bira također aklamacijom te skupština kliče: Živio Razum! G. Levićar moli za riječ i traži da se glasuje po pravilniku t. j. da svaki glasa prema broju učesnika, na koje otpada stanovit broj glasova. Kaže da nije dovoljan broj članova, koji se traži za održanje skupštine. Velika većina skupštine protivi se ovom prijedlogu, pa mnogi zahtijevaju, da se dignu oni, koji su za prijedlog Levićar. Ne diže se nitko. G. Francetić ml. stavlja nato potredujući prijedlog, da se glasuje prema prijedlogu g. Levićara i to srasloga, da se izbjegne eventualnim prigovorima, radi kojih bi morala nadležna oblast prema druž. pravilima intervenirati. Najveća većina i opet se protivi ovomu prijedlogu izjavljajući da je aklamacija najeklatantniji izražaj volje i povjerenja. Gosp. Levićar (koji je po nekim članovima istican i posljednih dana kao kandidat za ravnateljsko mjesto) ostavlja nato sa nekoliko članova dvoranu, a skupština prelazi na biranje ravnateljskog vijeća. Glasuje se glasovnicama, kojih je predano 48, a budući da se nije moglo u isti mah ustanoviti broj otpadajućih glasova prema učesnicama radi toga, što se nijesu članovi potpisali na glasovnicama, nije proglašen rezultat izbora. G. Osakić predlaže, da se skupština odgodi i nova sazova za iduću nedjelju, naime za danas, jer će se do toga moći sastaviti točan iskaz članova sa brojem glasa prema učesnicama, kako to pravila određuju.

Skupština prihvata prijedlog, a skupštini se razilaze.

Tim povodom primamo iz krugova samih članova ove udruge: Za današnju skupštinu bit će izdane posrbne tiskane glasovnice radi orientacije članova. Naravski da svakog može glasovati po volji, pa mnijenjati prema uvidljavnosti dotičnu glasovnicu.

Apeluje se na članove, da u što većem broju prisustvuju današnjoj skupštini, jer je poželjno, da se skupština mogne održati, te društvo prirede na poslovanje. Jednako je za željeti, da se ne unose u ovu instituciju nesuglasice, koje ne mogu biti u interesu ni društva ni članova. Ova je pripomočnica već dosada pokazala lijepih uspjeha, pa će uz valjano vodstvo i zauzete funkcione ramačno moći i ubuduće plodonosno djelovati na korist mjesa i njegova stanovništva.

Poročnik na voćarskoj izložbi u Pragu. Gospodarski stručnjak i izvještajnik našeg Hr. g. Pavao Cesar primio je čestan poziv od izložbenog odbora voćarske izložbe u Pragu, da prisustvuje njenom otvorenju i da bude poročnikom kod ove izložbe. Osim njega još je 5 drugih Hrvata primilo ovake pozive i prisustvovalo izložbenom otvorenju. Hrvate je tamošnji odbor srdačno primio, a u počast im je odsviranu narodna himna „Ljepa naša domovina“.

Izvještaj o stanju javne uprave u našem kotaru za III. cijevi (od 1. srpnja do 30 rujna) ove godine: Promjena u činovništvu nije bilo, osim što je učitelj Lovreković dodijeljen Školi u Rakov Potok. Sjednice zastupstva održane su u to vrijeme u Samoboru 1, u opć. Stupnik 2, kod Sv. Martina 2, kod opć. Podvrih 1, i kod Sv. Nedjelje 2. Skontraktacija blagajnjice obavljena je u opć. Stupnik. Zdravstveno stanje pučanstva bilo je povoljno, jedino je vladala sporadično trbušna podaljina (fibrosis) u Brešu, a u Rudama dobro. — Uplata javnih duga bila je povoljna. Slučaja polara nije bilo. Promjene putem katastra prevedene su 54 u opć. Sv. Martin. Nasilnom smrću umrla je 1 osoba (Franjo Hofer iz Ruda).

Promjena prezimena. Kr. zemalj. vlada, odjel za unutarnje poslove, dopustila je Franji Krajačiću, stinčaru u Samoboru, zavičajnomu u Samobor, promjeni dosadašnjega prezimena u „Tkalić“.

Promjene u svećenstvu. Gosp. Juraj Kocijančić, kapelan u Dubovcu premješten je u Bjelovar.

Porezovnicima na znanje. Kr. ministarstvo financija dopustilo je, da porezovači, kojih godišnji porezni propis ne promašuje 500 K., mogu zamoliti i dobiti polakšice u otplati svoje dugovine. Upozorujemo u tom pogledu porezovnike na oglas trgovčanog poglavarskog danačnjem listu.

Drvoštečni ogojni prijedlozi za kotar Samobor odobreni su za prometnu godinu 1910–11. po upravnom odboru županije zagrebačke u cijelosti i to za trgovčite Samobor sa etatom od 753 kb. met drva, za zemljštu zajednicu Demerje sa etatom od 456 kb. m. za Stupnik Hrv. 1120 kbm, za Obrež 172 kb i za Ježdovec sa 250 kb. drva.

Proširenje škole u Lugu. Kr. zem. vlada, odjel za bogoslovje i nastavu potvrdila je odluku županijskog uprav. odbora, kojom se jednorazredna pučka škola u Lugu imade proširiti u trorazrednu.

† **Janko Švarić,** milnar i posjednik u Bregani umro je u ponedjeljak, 3. listopada u bolnici u Novom Mjestu u Kranjskoj, navršivši 59. godinu života. Pokopan je u srijedu na tamošnjem župnom groblju. Pokojnik je bio u poslu gospodara g. Josipa Kalina u Bregani. — Pokoj mu vječni!

† **Terezija Hersa** umrla je u 65. g. života, te je pokopana u srijedu na župnom groblju. Bila je osobito vrsna krušnarica, pa su njezini „cipovci“ i kruh bili na posebnom glasu sa svoga ukusa. Laka joj zemlja.

† **Anastazija Strmolj,** posjednica i udova iza pok. Ladislava Strmolja, umrla je ovdje naglom smrću u srijedu poslije podne. Baveći se u svojoj bašći oko cvijeća, najednom joj pozli, našto je ukučani odnješće u kuću, ali već putem izdahnu dušu. Prizvani liječnik mogao je samo konstatovati smrt. Vrijedna pokojnica ostavila iza sebe dva sina i kćerku. Sprovod joj je bio u petak uz veliko saudešće građanstva. — Bila joj laka zemlja!

Ispravak. U vijesti u posljednjem broju o odlikovanju g. viteza Korvinu ima stajati, da je dobio red Stanislavov, a ne sv. Stjepana, kako je tamo pogrešno tiskano.

Promjena groba. Na zamolbu g. Ivana Levićara podijelila mu je kr. kot. oblast dozvolu, da smije kosti svojih roditelja prenijeti u grobniču uz prisutstvo kr. kotarskog liječnika, te održanje ostalih propisa, što ih zakon o zdravstvu propisuje za ovake slučajevje. Prijenos je obavljen prekojuče.

Ostala bez sata. U noći od 28. na 29. pr. mj. nestalo je bacatu u Rudama, Ivanu Kuharu kbr. 189 te njegove radionice raznog alata kao dva ručna bata, 1 strug, dlijeto, svrda, klječta sve u vrijednosti od 9 K 46 fil. Kako je u istoj radionici bilo malo alata od Franje Širovica iz Bratislavje, koji se bavi terarijom, to je i njemu odneseno više komada oruđja, a osim toga i njegov rogožar, te 1 košulja. — Radi ovih kradnji prijavljen je setnik Josip Rožić iz Ruda ovomjenskom kotarskom sudu.

Bješnica pasa. Posljednji smo put javili, da je na ubijenom psu Antunu Kogoja ustanovljena neprijeporno po bakteriološkom zavodu u Krijevcima, bješnica u visokom stupnju. Kako nam se načinljivo javlja, ovo psu htjelo je navaliti i na svoga gospodara, što je ovaj korušćem prepriječio. Nesreća je bila i u tom, što se pas nalazio na ulici, te prošao gotovo čitav Samobor. Bješnico psu napalo te prema prijavama bio su slike redarstva i psa g. Julije Čosi, Franje Reitza ml. i Vjekoslava Urbančića, a osim toga se je 24. prošl. mj. ujutro grizlo sa više pasa u Rambergovoj ulici, čiji vlasnici nijesu poznati. Prema tome postoji faktično i najveća pogreška, da se bješnica počasno pojavi, te da postradaju i ljudi uslijed ugriz takovih pasa. Oblast je odredila najstrože pričuvne mjeru, da se širenje te bolesti prepreči i uzbrdo. Općinstvo se upozorjuje, da se običnim od-

redbama pokorava od volje, jer doista ne treba više milovati pse, nego ljudske živote što mogu stradati. Psi, koji su faktočno nagriženi, bit će predani na opažanje na životarnicu.

Umrl u Samoboru od 2. do 9. listopada.

Anka Radanović, dijete krojača, 9 mjeseci, Toplička ulica, od upale pluće.

Terezija Herra, posjednica, 65 god., Gornji kraj br. 30., od sveopće vodenice i griješke na srcu.

Anastazija Strmolić, posjednica, 56 god., Bregovita ulica br. 8., od kapi.

Društvene vijesti.

Poziv članovima „Sokola“. Sazivljem ovim putem svekolike izvršujuće članove „Hrv. Sokola u Samoboru“ prekosutra u utorak dne 11. o. m. u 8 i po sati uvečer u Pension Samobor na dogovor i sastanak.

Tražim općeniti odziv, te će prema njemu udesiti svoje dalnje korake.

U Samoboru, 9. listopada 1910.

Dr. M. Juratović, starosta.

Gospodarstvo.

Jesenska kop i zagrtanje vino-grada.

Radi nepogodnog kišovitog vremena tečajem ljeta izostala je većinom ljetna kop, te su vinogradi gusto obrasli travom. Od velike bi bilo stoga koristi po takove vino-grade, da se sada pred zimu duboko kao i u proljeću prekopaju. Time bi se tlo, koje je zbitno i zagađeno porahli, korov bi se uništio i sagnjio te služio donjekle kao gnojivo, zemlja bi zimi napila se vlage, što bi na vegetaciju u proljeću povoljno utjecalo. Podjedno bi tlo ostalo dulje u proljeću čisto od korova te se s proljetnom kopom ne bi trebalo toliko žuriti. Osobito je pak to nužno za vinograde, kojih je tlo već samo po sebi teško, ilovasto i zbitno.

Samo prekapanje neka se obavi tako, da se zemlja jednostavno prvrće, a da se ne drobi. No valja paziti, da se ne odvlači pritom zemlja od čokota, naprotiv prigrnuti je i poravnati oko čokota, da ne bude jama gdje bi se voda lako zadržavala.

Nadalje će u mnogim vinogradima biti nužno čokoće položiti na tlo i nagnuti plitko sa nešto zemlje. Potrebno je to u svim onim vinogradima, koji su jače stradali od bolesti peronospore, gdje se je lišće posušilo i otpalo rano ljeti uslijed čega ne će moći rozge da dozriju, te bi lako moglo za jače zime posve do stabla pozepti. Položiti li se čokoće na tlo i zagnje, kako je gore već spomenuto, sačuvat će se od pozebe zimi barem oni najdonji pupovi potrebnii za reznik.

C.

Bjesnoća.

Preteča Fr. Gabročić hr. hot. veterinar.

Bjesnoća je jedna od najzanimljivijih, a ujedno i najstrahljivijih bolesti. Zanimiva je zato, što je uzrok te bolesti kod pasa još uviček slabo ili nikako poznat, što svojim pojavama ne nalici ni jednoj od poznatih bolesti bilo čovjeka, bilo životinja. Narav je bjesnoće takova, da dok se sve moguće bolesti dadu po nekoj sistemi uvrstiti u pojedine skupine, ne može se ta bolest uvrstiti ni u jednu od tih skupina, već stoji samostalno, prkoseći kroz stoljeća i decenije svim mogućim istraživanjima. Strašna je ta bolest napose za čovjeka. Danas još jak i kriješak, može se sutra valjati u najgrozljivim boilima, poslije ga spodanu alini grčevi, a za kratko vrijeme eno ga pod ledinom. Od ljudi oboljelih na bjesnoću, ne ozdravi ni jedan. Kad se bolest već jednom pojavila, lijeka za nju do sada — a tkoško ikada — nema ovaj svijet!

Bjesnoću poznavali su već nekoliko stoljeća prije Isusovog rođenja, stari narodi.

Svagdje, po cijeloj zemlji, gdje obitava čovjek i njegov vjeran pas, te gdje se osobitom strogošći ne održavaju potrebne pričuvne mjere, pojavlja se bjesnoća.

Narod o toj bolesti mnogo pripoveda, hoće da znade što joj je uzrok, a kad tam, nema gotovo bolesti, o kojoj bi imali ljudi tako krivo mišljenje kao o bjesnoći. Pa ne samo šire općinstvo, već i ostala inteligencija posjeduje o njoj upravo morske pretodžbe.

Tko je pratilo naše novinstvo zadnjih godina, našao je tu i tamo na koji članak, ali sve te vijesti vrstile su neistinitum podacima. Pisali su dakako skroz neupućeni ljudi, svaki sa svog stranačkog stanovišta, ili koja stara usidjelica u vrijeme teškog ganača na smrti svog ljubljenog „pinčera“.

Budući da u našoj domovini imade vrlo mnogo slučajeva bjesnoće, moralo bi se u dva pravca raditi. Općinstvo trebalo bi uputiti i upozoriti o pogibelji bolesti, dok bi opet mjerodavni krugovi morali sve potrebno preuzeti, da se bjesnoća suzbijti.

Koliko je meni poznato, imade u Hrvatskoj na godinu do 200 a i više slučajeva bjesnih pasa. Od tih pasa ugrize popriječno svaki pas najmanje po 1–2 čovjeka. Najviše nastradaju sirota nejaka djeca, jer ih psi ugrizu obično u ruke ili lice, a to su mjesto, kako čemo poslije vidjeti, gdje su rane najopasnije. Prema tome imade na godinu preko 200 ljudi, koji su jedan jače a drugi slabije bjesnilom okuženi. Često se dogaja, da jedan pas ugrize po 5–6 ljudi. Predočimo li si silan strah, tešku neizvjesnost, a na koncu i strašnu bolest, koja mnogog čovjeka snadje, tad moramo kao ljudi, zabrinutog srca nastojati, da taj žalostan pojav što više nestane.

Bjesnoća nastane, ako čovjeka ili koju drugu životinju ugrize bjesna životinja. Evo, time je već oborenno krivo mnijenje naroda, da pas može pobijesniti uslijed vrućeg jeja, gladi, žedje, zime, žage i mnogo sličnih uzroka. Bolest se širi ponajviše ugrizom, a tu dolazi u prvom redu ubbzir pas i mačka, a u prijašnje vrijeme i vuk. Ove životinje mogu osim ugrizom još i čaporcima okužiti, ako se na njima nalazila slična same životinja. Do sada još nije poznato, da bi se ta bolest mogla razviti kod psa, mačke ili vuka samo od sebe, ili inim kojim načinom kao mnoge druge kužne bolesti n. pr. okuženom hranom s vodom itd. Uzročnik bjesnoće još nije poznat, te se ne zna, da li tu bolest prouzročuje bacil, ili drugi koji nevid iz reda praživa (protozoa). Prije 7 godina našao je jedan istraživaoc, da imade u nekim stanicama bjesnog mozga, stanovitih okruglih tjelešaca, koje on drži za uzročnike bjesnoće, pa ih je uvratio medju prahive. Dalj je ovo mnijenje istinito ili nije, do danas nije sigurno dokazano, ali je taj način od velike vrijednosti za brzo bakteriološko ustanovljenje bjesnoće. Kod bjesne životinje najotrovnije je živčevje (mozag) slična, donjekle žlijede, a tu i tamo takodjer mlijeko. U krvi nema otrova.

(Nastavak će se.)

Odgovorni urednik: dr. Mijo Juratović.

Poglavarstvo slob. i kr. poz. trgovlja Samobor.

Br. 26. 3. – 1910.

Predmet: Poreznih dugovina odgoda plaćanja.

OGLAS.

se može dozvoliti i bez plaćanja kamata, ako za to iznimno postoje obzira vrijedne okolnosti, nu samo za dugovima i polugodišta 1910.

Odgode za stare zaostatke i prošlih godina, mogu se takodjer do konca t. g. dozvoliti, nu od ovih se kamati platiti imaju.

Molbenice proste su od biljega, te se mogu predati kod opć. poglavarskva i kod kr. finan. ravnateljstva do konca listopada 1910.

U Samoboru, dne 6 listopada 1910.

Načelnik:

Cop.

Bilježnik II.:

Vuković.

Poglavarstvo slob. i kr. povl. trg. Samobora.

Br. 2717. ad III. 1910.

Predmet: Registr vojno-oprosne takse — izložen.

OGLAS.

Registr vojno-oprosne takse raspisane za god. 1910. nakon što je po kr. finan. ravnateljstvu u Zagrebu obredjen i ovamo povraćen, izlaže se počam od sutra na vrijeme od 8 dana to jest od 9. do uključivo 16. listopada t. g. svakome na uvid.

Uvid u napomenuti registr može se obaviti u gornjem roku, te za vrijeme uređovnih sati kod trgovinskog poglavarskva (blagajnički ured) dočim eventualne prizive proti odmjeri mogu podnijeti oni, kojima je već dosada odmjerena bila vojna taksa u roku od 15 dana od dana izloženja registra a oni kojima je prvi put odmjerena vojna taksa u istom roku od dana upisa vojne takse u poreznu im knjižicu, neposredno kr. fin. ravnateljstvu u Zagrebu.

U Samoboru 8. listopada 1910.

Načelnik:

Cop.

Bilježnik II.:

Vuković.

Upravo prispij

izvrstan sir

iz Bavarske.

Najbolja vrsta. Vanredna tečnost. Delikatesa prvoga reda. — Dobiva se samo u trgovini Fr. Oslakovića, Samobor, Samostanska ul.

ZVONO

hrvatski tamburaški zbor iz Zagreba priređuje u nedjelju dne 9. listopada 1910.

u svratilištu „Gradu Tatu“

koncert s plesom.

Početak u 8 sati na večer.

Ulaznina po osobi 50 fil.

Bilo lijepo.

Bilo ružno.

ODDOR.

F. Wagner, NASLJEDNIK

Prva hrvatska parna tvornica voštane robe i trgovina medom u Samoboru.

preporučuje prigodom Svih Svetih svoje bogato skladište voštanih i stearin-svijeća sviju vrata uz najumjerenije cijene.

Tko hoće piti dobar

pelinkodac (bermet)

neka kupi samo svježe i dobre stvari za pravljenje pelinkovca preporučujem upravo prisjele sasvim sveže smokve, rožice, grozdice, vaniliju, orešak, bijeli i žuti šećer (kandis) itd.

V. Matota.

Javna zahvala.

Svemu vrlo cijenjenom građanstvu rodbini, te dobrom susjedima, koji su našu majku

ANASTAZIJA STRMOLI

sproveli do vječnog počinka, budi ovim izrečena naša najusrdnija hvala.

Napose zahvaljujemo g. dru. Krnicu koji joj je pružio posljednju pomoć te veleć. gosp. Župniku Fr. Forku koji se je sa pokojnicom nad otvorenim grobom lijepim riječima oprostio.

Svima još jednom naša zahvala a od Boga obitna plaća.

Tugujuća djeca.

Prvi Samoborski umjetni mlin na čigre s valcima

i tvornica ječmenove kaše.

Izrađuje najfinije pšenično brašno i ječmenovu kašu uz najjeftinije cijene, te se preporučuje cijenjenom općinstvu Samobora i okoline.

Andro Nagode, Samobor.

Rendes-vous Samoboraca u Zagrebu.

Svratište k „Lovackom rogu.“

Novo i krasno uredjene sobe s električnom rasvjetom. Elegantna restauracija. Izvrsna kuhinja, dobro vino i pivo, hrza i točna posluga. Cijene umjerene.

M. Pilaj, svratištar.

Chinoserrin okrepljuće sredstvo za slabe i nemoćne, te bolesne na želudcu. Boce od pol litre K 2:40.

Dr. Milana Blaščana probavni prašak za želudac. Cijena kutiji 1 K.

Samoborska vinovica

za jačanje mišića i otstranjenja umornosti. Kod trganja i protiv glavobolji. — Cijena boci 1 K.

Balsam protiv kurjim očima

Sigurno sredstvo. Cijena boci 1 K.

Svedske kapi. Staro i prokušano sredstvo proti bolesti želudca i pomanjkanju teka. Boce po 1 K i K 1:60.

Samoborske pilule za čišćenje.

Kutija K 1:20.

Praška za zube sve vrsti. Najfinije kelice za zube. Parfuma i sapuna samo najfinije vrste.

Razne medicinske specialitete i chirurgičke sprave. Mineralne vode uvijek svježe punjene dobivaju se u

Ijekarni Mirka Kleščića
u Samoboru.

Razglednice samoborske te razne druge, kao umjetničke, razni vidici, ruže, ljubovne, čestitke, dječa itd. — dobiju se najjeftinije u papirnici S. Šeka, Trg Leop. Salvatora.

♦ 5500 ♦

svjedodžbi od liječnika i privatn. potvrđuju, da

KAISER-ove

prane karamele sa tri omorike najuspješn. otstranjuju

Kašelj

promuklost, služavost, katar i kašalj hripac

Omot 20 i 40 fil., svežan 60 fil.

Dobiva se kod MIRKA KLEŠČIĆA
Ijekarnika u Samoboru.

Tko treba rušine (šutevine) za nastavljavanje putova i jama, dobit će je besplatno u Šmidchenovoj ulici br. 18.

Maučnik iz bolje kuće prima se u tiskari S. Šeka, Samobor.

Opće pozname

Oaječka

M RIJIN

MAST

zabi se uspiješno protiv ptičja, malača za zaščitu lica, za njega ruka itd.

Cijene jesu:
1 veliki lončić . . . . . K 1.—
1 manji lončić . . . . . K 0.—

Salje se pouzdanom i to najmanje 2 velika ili 3 male lonč.

Ljekarna Majci Beljaj ponuda.

Ivana Govorkovića,

OSJEK 1, Slavonija.

U Samoboru se dobiva u ljekarnici Al. Kl EŠČIĆA.

Bez konkurenčije!

Nigdje ni bolje ni jeftinije!

Svoj k svome!

Samoborci, poduprite samoborski obrat!

1 kg bijelog samoborskog kruha 18 nvč.

1 kg raženog samoborskog kruha 16 nvč.

Najraznovrsnije pecivo, fino, ukusno, priznato najbolje kvalitete proizvodi i prodaje

I. hrvatska uzorna pekarnica u Samoboru

Eduarda Presečkoga.

Preporučujem p. n. općinstvu moje skladiste svakovrsnih

optičkih predmeta

kao n. pr. **čočale, cvikere, površine, stakla** za očale i cvikere svih brojeva. — Na skladistu držim žepne i zidne **čočale**, više vrsti **čočale**, te prodajem iste uz jednogodišnje jamstvo.

Popravci obavljaju se točno i brzo uz najumjereno cijene.

IVAN SUDNIK, optičar, Samobor.